

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

«ԷՆԵՐԳԱԽՆՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

Ս/թ հունվարի 14-ին ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված Էներգետիկ ոլորտի զարգացման ռազմավարությունը մինչև 2040թ. նախատեսվում է ՀՀ տարածքում արևային էլեկտրակայանների կառուցում՝ դրանց տեղակայված հզորությունը հասցնելով մինչև 1000 ՄՎտ: Ներկայիս արևային տեխնոլոգիաների պարագայում այս ծավալի հզորությունների կառուցման համար գյուղատնտեսական հողերից դեպի էներգետիկ նշանակության կփոխակերպվի առնվազն 1500-2000 հա վարելահողեր և արոտավայրեր: Ավելին, հետզհետե անցումը երկերես (bifacial) և հետևող (tracking) տեխնոլոգիաների կիրառությանը կրկնակի ավելացնում է տեղակայված հզորության միավորի համար անհրաժեշտ հրապարակի մակերեսը՝ հասցնելով 1000 ՄՎտ ակնկալվող հզորության հողի պահանջարկը շուրջ 4000 հեկտարի, կամ հանրապետության վարելահողերի շուրջ 1%-ի չափով:

Ինչպես ցույց է տալիս միջազգային փորձը արևային կայանները որոշակի բացասական ազդեցություն են ունենում հողերի բերրիության վրա:¹ Ըստ այդմ, մեր կարծիքով անհրաժեշտ է կանխատեսել և կանխարգելել արևային էներգետիկայի զարգացման հետ կապված պոտենցիալ բնապահպանական վտանգները՝ ուղղորդելով դրանց կառուցումը ՀՀ պարենային անվտանգության հեռանկարներին համահունչ հունով: Այդ իսկ պատճառով խորհուրդ է տրվում հողի վրա վրա տեղակայված կայանները կառուցել բացառապես ցածր կարգի հողերի վրա, իսկ առավել ցանկալի՝ շենքերի տանիքներին, համակցել ագրոկուլտուրաների կուլտիվացիայի հետ համակցված արևային կայանները:

Հենվելով Էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի մասին ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի, 2-րդ մասի «գ» ենթակետի «Էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտի պետական քաղաքականության

¹ Մասնավորապես՝ հողի աղտոտում ծանր մետաղներով, դեռևս մասնակի են ուսումնասիրված ազդեցությունը հողի բերրիության վրա, հետագայում դրանց դեպի գյուղատնտեսական հողեր վերադարձի իրատեսականության տեսանկյունից, իսկ արդեն ապացուցված է արևային կայանների տակ գտնվող հողից ջերմոցային գազերի արտանետման ինտենսիվացման գործոնը, որը ինքնին հակասում է արևային կայանների կառուցման հիմնական նպատակներից մեկին՝ կլիմայի փոփոխության մեղմմանը:

սկզբունքները ներառում են «գ) էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի զարգացմանն ուղղված միջոցառումներում բնական ռեսուրսների արդյունավետ (խնայողաբար) օգտագործման ու շրջակա միջավայրի պահպանության խնդիրների գերակայության ապահովումը.», հաշվի առնելով հատկապես 2020թ. պատերազմի արդյունքում արցախյան վարելահողերը և արոտավայրերի կորստից բխող պոտենցիալ պարենային անվտանգության խնդիրները, անհրաժեշտություն է առաջացել վերաթիրախավորել վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում օգտագործվող մեծամասամբ գյուղատնտեսական նշանակության հողերը:

Ըստ այդմ նախագծով առաջարկվում է «Գ Լ ՈՒ Խ 2. ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՈՒՈՐՏԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ», Հոդված 6-ում «Էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտի պետական կառավարումը» ավելացնել հատուկ սակագնային քաղաքականության կիրառում արևային կայանների շինարարության համար, մասնավորապես.

- Խախտված (աղտոտված, աղուտավորված, արդյունաբերական թափոնակույտերով, պոչամբարներով ծածկված) հողերի վրա, և այլն՝ համաձայն ՀՀ Կառավարության 14 դեկտեմբերի 2017 թվականի N 1643-Ն որոշմամբ տրված խախտված հողերի դասակարգումների:
- Լքված արդյունաբերական հարթակներում
- Ջրամբարների մակերևույթին
- գյուղատնտեսության համար ոչ պիտանի հողեր կամ շրջանային միջին մակարդակը չգերազանցող կադաստրային գնահատմամբ գյուղատնտեսական ցածրորակ հողատեսքերի վրա (Հողերի պիտանիությունը գյուղատնտեսության կարիքների համար սահմանվում է հողային կադաստրի միջոցով.):

Այսինքն, ՀԾԿՀ կողմից արևային էլեկտրակայանների համար սահմանվող էլեկտրաէներգիայի վաճառքի սակագինը տարբերակված լինի՝ ըստ կայանի համար ընտրված հողատարածքի: Այս առաջարկը հնարավորություն կտա ապահովելով ավելի բարձր շահութաբերություն և ուղղորդել կայանների կառուցումը ցածրակարգ, խախտված հողերի, ջրամբարների, պոչամբարների վրա, կամ դեպքի համակցված ագրո-արևային համակարգերը: Հարկ է նշել, որ մեր առաջարկը հնարավորություն

կտա նպաստել հողերի տնտեսական շրջանառության արդյունավետության բարձրացմանը՝ խթանիչ կառուցակարգերի կիրառության միջոցով: